

Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 29.10.2019 nr 8-2/6035

Meie: 11.11.2019

Re: Arvamuse küsimine eelnõu 101 SE kohta

Austatud Kairit Kirsipuu,

Täname Teid võimaluse eest avaldada arvamust äriseadustiku, tõestamiseaduse ja notari tasu seaduse muutmise seaduse eelnõu (101 SE, edaspidi "**Eelnõu**") suhtes.

Soovime kõrgelt tunnustada Riigikogu õiguskomisjoni Eelnõu algatamise eest. Samuti soovime Riigikogu õiguskomisjoni tänada Eelnõus pakutud konstruktiivse ja igakülgset läbimõeldud lahenduse eest olulisele probleemile, milline on kokkuvõtvalt alljärgnev:

Tänane Äriseadustik ("**ÄS**"), osaühingu osa käibe reeglistik ning Eesti väärtpaberite registri ("**EVK**") infrastruktuuri "suletus" ei toeta aktiivsel väliskapitali kaasamisel põhineva ärimudeliga äriühingute ("**kasvuettevõtted**") tegutsemist ja kasvamist Eestis:

- Eesti ühinguõiguse pakutud äriühingu liikidest on osaühing ("**OÜ**") mitmel põhjusel kasvuettevõttele ainus sobiv variant
- ÄS pakub OÜ osade käibe suhtes vaid kahte alternatiivi:
 - (**A**) *osanike nimekirja peab juhatus* - osa kohustustehing ja käsutustehing peavad sel juhul olema notariaalselt tõestatud
 - (**B**) *osanike nimekirja pidajaks on Eesti väärtpaberite registri pidaja* – notariaalse tõestamise nõue ei kehti, kuid eelduseks on väärtpaberikontode olemasolu
- Kasvuettevõtte ärimudeli edu eelduseks on parima tööjõu/talendi kaasamine ja hoidmine, mis nõuab globaalse haardega kasvuettevõtte puhul rahvusvahelisele töötajaskonnale suunatud optiooniprogrammi
- Bolt Technology OÜ ("**Bolt**") kogemuse põhjal:
 - muutub alternatiiv (**A**) ebamõistlikult kulukaks ja koormavaks juba 10-20 välisosaniku puhul: muu hulgas põhjusel, et notariaalse tõestamise nõue laieneb täna ka osanike vahelise lepingu (SHA) sõlmimisele ja muutmisele, mis kaasneb iga "rahastusringiga" ja nõuab kõikide osanike (või nende esindajate) ilmumist Eesti notari juurde
 - ei võimalda alternatiiv (**A**) mõistlikult hallata rahvusvahelisele töötajaskonnale suunatud optiooniprogrammi viimast etappi, kuhu kuuluvad osaluse omandamine ja omandatud osa osaline või täielik võõrandamine tulu realiseerimiseks: Bolt'i näite puhul eeldaks see hetkel sadade, pikemas perspektiivis aga tuhande(te), välisriigis resideeruvate töötajate (või nende esindajate) ilmumist Eesti notari juurde
 - ei ole (**B**) realistlik alternatiiv (i) esiteks seetõttu, et sadade (*välisosanike/investorite võimalik arv mõne aasta perspektiivis*) või tuhandete (*optioone realiseerida soovivad töötajad*) väärtpaberikontode avamine ei ole teostatav (*mitteresidentide teenindamise probleematika pankade poolt on üldteada*); (ii) teiseks aga põhjusel, et osade EVK-sse viimisega kaasneb väga oluline

"nurjumislõksu risk", kuna kasvõi ühe uue investori võimetus avada endale uue rahastusringi lõpuleviimiseks vajalik väärtpäberikonto, võib kogu protsessi nurjata. Samal põhjusel ei ole kasvuettevõttele alternatiiviks aktsiaseltsi kasutamine äriühingu liigina.

Kokkuvõtvalt on välisinvestorite arvu ja optiooniprogrammi mahu osas teatud tasemele jõudnud kasvuettevõtte lahendamatus tupikus. Sisuliselt kirjutab tänane raamistik sellisele ettevõtjale ette "sundkolimise" välisriiki, kus ühe kaasaegse ärimudeli jaoks elementaarsete põhiprotsesside (*väliskapitali kaasamine ja optiooniprogrammi võimaldamine*) regulatsioonid on ettevõtjasõbralikumad ning pakuvad suuremat paindlikkust. **Leiame seepärast, et Eelnõus väljapakutud lahendus on vähim, mida tuleks Eesti majanduse ja kasvuettevõtete konkurentsioolukorra parandamiseks teha viivitamatult.**

Meie ainus ettepanek puudutab ÄS-i § 149 lg-e 5 uut sõnastust, mille kohaselt võib kõigi osanike nõusolekul põhikirjaga ette näha, et osa võõrandamise käsutustehingule ei kohaldata *notariaalse kinnitamise või elektroonilise vormi* nõuet.

Kõrge häälteenamuse nõue on sellise erandi otsustamisel kindlasti põhjendatud. Siiski soovitame Eelnõu menetlemise käigus kaaluda, kas kõigi osanike nõusoleku suhtes võiks olla OÜ osanike arvust sõltuvaid erandeid (*nt. et enam kui 10 osanikuga OÜ puhul saab sellise erandi otsustada ka vähemalt 9/10 osadega esindatud häältega*). Seda põhjusel, et osanike arvu kasvuga kasvab ühtlasi tõenäosus, et osanike hulka satub osanikke, kellega kontakteerumine on võimatu, kes OÜ käekäigust ei hooli või kes OÜ huvidele teadlikult vastu töötavad.

Oleme valmis koostööks ja täiendavateks kohtumisteks Justiitsministeeriumi ning teiste menetlusosalistega et hõlbustada ja kiirendada Eelnõu menetlemist ja vastuvõtmist. Täiendavate küsimuste korral on meie kontaktisikuks Ahto Kink.

Lugupidamisega,

Martin Villig
Juhatuse liige

Ahto Kink
Juriidilise osakonna juhataja
+3725065670
ahto.kink@bolt.eu